

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 67 0 Ps 002384 23 Rev
Banjaluka, 15.02.2024. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Majkić Marinković i Jadranke Stanišić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca R.R. iz S., koga zastupaju punomoćnici Z.B. i B.D.-B., advokati iz B., protiv tuženog S. a.d. P. – u stečaju, koga zastupa punomoćnik M.Š., advokat iz G., radi isplate i utvrđenja, vrijednost predmeta spora 226.800,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 67 0 Ps 002384 22 Pž od 25.01.2023. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 15.02.2024. godine donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Objasnenje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Prijedoru broj 67 0 Ps 002384 21 Ps od 21.07.2022. godine, utvrđeno je da je osnovano potraživanje tužioca prema tuženom u iznosu od 226.800,00 KM, što je tuženi dužan da trpi.

Utvrđeno je da tužilac ima pravo da svoje potraživanje naplati iz stečajne mase dužnika, te je tuženi obavezan da potraživanje tužioca koje se odnosi na glavni dug u iznosu od 226.800,00 KM uvrsti u tabelu priznatih potraživanja povjerilaca opšte isplatnog reda, u stečajnom postupku koji se vodi kod tog suda pod brojem 67 0 St 001694 20 St, sve u roku od 15 dana pod prijetnjom izvršenja.

Odbijen je tužbeni zahtjev tužioca u dijelu kojim je traženo da se utvrdi da je osnovano njegovo potraživanje prema tuženom na ime zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga obračunate od dospjeća svakog pojedinačnog potraživanja pa do 26.03.2021. godine, kao dana otvaranja stečajnog postupka u iznosu od 44.829,60 KM, te da potraživanje tužioca koje se odnosi na obračunate zakonske zatezne kamate u iznosu od 44.829,60 KM uvrsti u tabelu priznatih potraživanja povjerilaca nižeg isplatnog reda u stečajnom postupku koji se vodi kod tog suda pod brojem 67 0 St 001694 20 St, sve u roku od 15 dana pod prijetnjom izvršenja - kao neosnovan.

Obavezan je tuženi da tužiocu naknadi troškove postupka u iznosu od 2.301,50 KM u roku od 15 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja, dok je zahtjev tužioca za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa odbijen.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 67 0 Ps 002384 22 Pž od 25.01.2023. godine (koja je ispravljena rješenjem o ispravci broj 67 0 Ps 002384 22 Pž od 09.02.2023. godine) žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova za sastavljanje žalbe.

Tuženi revizijom pobija drugostepenu presudu zbog povrede odredbi parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači ili ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tužilac je dao odgovor na reviziju u kojem tvrdi da revizija nije osnovana.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca kojim traži da se utvrdi da je osnovano njegovo potraživanje u iznosu od 271.629,60 KM i da se isto uvrsti u tabelu priznatih potraživanja povjerilaca opšteg isplatnog reda.

Ocjenom provedenih dokaza prvostepeni sud je utvrdio: da je nad imovinom tuženog otvoren stečaj dana 26.03.2021. godine; da je tužilac kao stečajni povjerilac prijavio svoje potraživanje u ukupnom iznosu od 271.629,60 KM, (na ime glavnog duga iznos od 226.800,00 KM i na ime zakonske zatezne kamate na glavni dug iznos od 44.829,60 KM); da je na ispitnom ročištu dana 13.7.2021. godine stečajni upravnik osporio navedeno potraživanje iz razloga što su ugovori koji su priloženi uz prijavu i iznosi koji se nalaze u ugovorima van zakonskih okvira, odnosno ništavi ugovori, da su uplate vršene na blagajni, da nema dokaza o porijeklu uplaćenog novca i da su računi zajmoprimca bili blokirani, te da je stoga tužilac upućen da svoje potraživanje dokaže u parničnom postupku; da je tužilac sa prednikom tuženog zaključio više ugovora o beskatnoj novčanoj pozajmici u periodu od 11.08.2018. do 07.05.2020. godine, po kojima je tužilac kao zajmodavac, tuženom kao zajmoprimcu isplatio novčanu pozajmicu u ukupnom iznosu od 226.800,00 KM; da je tužilac dostavio izvještaj o finansijskom vještačenju vještaka K.D., koga je sud cijenio kao ispravu, i u kojem je potvrđeno da je na blagajni tuženom uplaćen iznos od 226.800,00 KM, te da je taj vještak izvršio obračun kamate od dospijeca svake pozajmice do dana vještačenja u ukupnom iznosu od 44.829,60 KM.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud zaključuje da su tužilac i tuženi zasnovali obligaciono pravni odnos po osnovu odredbe člana 557. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik RS“ broj:17/93, 3/96, 39/03, 74/04, dalje: ZOO); da predmetni ugovori nisu ništavi jer su potpisani od strane ovlašćenih lica tužioca i tuženog kao zajmoprimca; da su ovjereni pečatom tuženog, da se ne radi o fiktivnim ugovorima, a da tuženi nije dokazao da su pečati i potpisi na ugovorima falsifikovani, da je tužilac dokazao da je na blagajni tuženog uplatio navedeni iznos, pa činjenica da su transakcioni računi tuženog i bili blokirani (što tuženi nije dokazao), ne utiče na drugačiju odluku suda u ovoj pravnoj stvari, jer u konkretnom slučaju nije tuženi vršio plaćanje, da se neosnovano ukazuje i na povezana lica u smislu odredbe člana 141. Zakona o stečaju („Službeni glasnik RS“, broj 16/16 – dalje: ZS), jer je tužilac pozajmljivao novčana sredstva tuženom, a nije uzimao sredstva od tuženog, pa sud zaključuje da nisu ispunjeni uslovi iz odredbe člana 103. stav 1. ZOO da bi se ugovori o pozajmicama smatrali ništavim, te je prvostepeni sud primjenom navedenih zakonskih odredbi odlučio kao u 1. i 2. stavu izreke pobijane odluke.

Prvostepeni sud je odbio zahtjev tužioca u dijelu kojim je traženo da se utvrdi da je osnovano njegovo potraživanje prema tuženom na ime zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga obračunate od dospijeca svakog pojedinačnog potraživanja pa do 26.3.2021. godine, kao dana otvaranja stečajnog postupka u iznosu od 44.829,60 KM, smatrajući da obračun zatezne kamate koji je izvršen u izvještaju o finansijskom vještačenju od 16.04.2021. godine, predstavlja jednostranu ispravu tužioca, a da tužilac nije predložio vještačenje u ovom

postupku kako bi se izvršio obračun visine zatezne kamate, zbog čega je zahtjev za isplatu kamate odbijen.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, našao da prvostepena presuda nije zahvaćena povredom odredbe člana 8. i člana 191. stav 4. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, dalje: ZPP) , te je žalbu tuženog odbio i prvostepenu presudu potvrdio.

Nižestepene odluke su pravilne iz slijedećih razloga.

Odredbom člana 557. ZOO je propisano da se ugovorom o zajmu obavezuje zajmodavac da zajmoprimcu preda određeni iznos novca ili određenu količinu drugih zamjenljivih stvari, a zajmoprimac se obavezuje da mu vrati poslije izvjesnog vremena isti iznos novca, odnosno istu količinu stvari iste vrste i kvaliteta.

Prema odredbi član 134. stav 1. ZS mogu se pobijati pravne radnje preduzete prije otvaranja stečajnog postupka kojima se narušava ravnomjerno namirenje povjerilaca (oštećenje povjerilaca), odnosno kojima se pojedini povjerioci stavljaju u povoljniji položaj (pogodovanje povjerilaca).

Odredbom člana 138. ZS propisano je da zajam kojim se nadoknađuje kapital postoji ako neki član društva, odnosno treće lice kome član društva da neko obezbjeđenje za vraćanje zajma, u određenom vremenu kada je nastupila kriza društva, društvu odobri zajam umjesto da mu članovi društva unesu vlastiti kapital (stav 1). Odredba stava 1. ovog člana primjenjuje se i za druge pravne radnje koje u ekonomskom pogledu odgovaraju odobravanju zajma (stav 2.).

Pravna radnja kojom se za potraživanje člana društva za vraćanje zajma kojim se nadoknađuje kapital ili za neko njemu odgovarajuće potraživanje dalo osiguranje može se pobijati, i to ako je radnja bila preduzeta u posljednjih pet godina prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon toga (stav 3.). Pravna radnja kojom je za potraživanje nekog člana društva na povrat zajma koji nadoknađuje kapital osigurano namirenje može se pobijati ako je radnja bila preduzeta u posljednje tri godina prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon toga (stav 4.).

U smislu odredbe člana 139. ZS stečajni upravnik je u ime stečajnog dužnika ovlašten na pobijanje pravnih radnji iz člana 134. ovog zakona (stav 1.). Pravne radnje mogu pobijati i povjerioci, pod uslovom da stečajni upravnik na poziv povjerioca ne pokrene parnicu u roku od 30 dana od dana prijema poziva od povjerioca (stav 2.). Tužba za pobijanje pravnih radnji može se podnijeti u roku od dvije godine od otvaranja stečajnog postupka (stav 3.). Pravna radnja može se pobijati i isticanjem protivtužbe ili prigovora u parnici i u tom slučaju se ne primjenjuje rok iz stava 3. ovog člana (stav 4.).

Tužilac i tuženi su u periodu od 11.08.2018. godine do 07.05.2020. godine zaključili više ugovora o beskamatnoj novčanoj pozajmici, po kojoj je tužilac kao zajmodavac, tuženom kao zajmoprimcu isplatio novčani iznos u ukupnom iznosu od 226.800,00 KM. Ove činjenice utvrđene su na temelju ugovora i priznanica o uplati, te nije suprotno sadržaju pismene isprave Izvještaja o finansijskom vještačenju vještaka K.D. od 16.04.2021.godine. Ugovori su potpisani od ovlaštenih lica i ovjereni pečatom pravnog lica (tuženi u prvostepenom postupku nije ponudio ni jedan dokaz da su potpisi na ugovoru falsifikovani, odnosno da je ugovore potpisao tužilac u svojstvu zajmodavca i zajmoprimca).

Shodno navedenom prema pravilnom zaključku nižestepenih sudova nisu ispunjeni uslovi za ništavost ugovora u smislu odredbe člana 103. stav 1. ZOO.

Tuženi je tužbeni zahtjev tužioca osporio tvrdnjom da je tužilac većinski akcionar tuženog i da su zbog toga ugovori o zakupu nezakoniti. Tuženi je u postupku pred prvostepenim sudom predložio da se izvedu dokazi čitanjem rješenja o registraciji i saslušanjem stečajnog upravnika.

Navedene činjenične tvrdnje iz odgovora na tužbu predstavljaju prigovor kojim se pobija pravna radnja stečajnog dužnika istaknut u smislu odredbe člana 139 stav 4. ZS u vezi sa članom 134. stav 1. i 138. ZS. Činjenice kojima se pobijaju predmetni ugovori kao pravna radnja kojim su oštećeni stečajni povjerioci je u smislu pravila o subjektivnom teretu dokazivanja iz odredbe člana 123. stav 1. ZPP bio je dužan dokazati tuženi.

Tuženi je na ročištu za glavnu raspravu odustao od saslušanja stečajnog upravnika, te je izveo samo dokaz čitanjem rješenja o registraciji od 31.03.2021. godine. Suprotno tvrdnji revizije rješenje o registraciji nije podoban dokaz za dokazivanje činjenice da je tužilac većinski vlasnik akcija kod tuženog (u označenom dokazu nema podataka o akcijama i akcionarima). Nisu ponuđeni ni drugi dokazi relevantni za zaključak da se radi o ugovoru zaključenom u smislu odredbe člana 138. ZS (ni dokazima koje je predložio tužilac, nije dokazano da su računi tuženog u vrijeme zaključenja ugovora o zajmu bili blokirani, kako to osnovano tvrdi revident).

Zbog toga su ovdje ispunjeni uslovi za zaključak da se primjenom pravila o objektivnom teretu dokazivanja iz odredbe člana 126. ZPP, u vezi sa odredbom člana 134. stav 1. i članom 138. ZS odbije prigovor da su predmetnim zajmom oštećeni povjerioci i pogodovano tužiocu.

Ostali navodi revizije, koji su isticali i tokom postupka, ničim bitnim ne dovode u pitanje pravilnu primjenu materijalnog prava, niti osnovano ukazuju na povredu odredaba parničnog postupka.

Iz navedenih razloga, na osnovu odredbe člana 248. ZPP, odbijena je revizija tuženog.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić